

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИ НА ВИСШЕ ТРАНСПОРТНО УЧИЛИЩЕ „Т. КАБЛЕШКОВ“ ОТ РЕЙТИНГОВАТА СИСТЕМА НА ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА В Р. БЪЛГАРИЯ

Нина Иванова Гергова

ninagergova@vtu.bg

**Висше транспортно училище „Тодор Каблешков”,
София, ул. „Гео Милев” № 158
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Ключови думи: висше образование, професионални направления, рейтинг, качество, критерии, показатели, оценки.

Резюме: През годините на своето развитие Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков” се е доказало на образователния пазар, както в България, така и на международно равнище в обучението на специалисти за транспортния сектор и за икономиката като цяло. Връзката с бизнеса дава добри резултати, свързани с научните изследвания, реализацията на студентите и качеството на обучение.

Основната задача през висшето училище е да се справя успешно с изискванията на съвременната икономика и предизвикателствата за модерно висше образование.

Рейтинговата класация на висшите училища на Р България предоставя основа за оценка на конкурентната среда в която функционират образователните институции.

В статията е направен анализ на резултати от провеждането на вътрешно-университетско оценяване по професионални направления в сравнителна перспектива, по различни критерии и показатели. Чрез тях се оценяват висшите училища, като се отчитат както положителните резултати, така и негативните. Тези оценки са основа за вземане на управленски решения, свързани с прилагане на мерки чрез които може да се постигне напредък и модернизация.

ВЪВЕДЕНИЕ

Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков” (ВТУ „Т. Каблешков“) е специализирано държавно висше училище, създадено в далечната 1922 г. и вече близо сто години подготвя специалисти за сектор Транспорт.¹

За повишаване на качеството в подготовката на транспортни специалисти във ВТУ „Т. Каблешков“ от 2000 г. е изградена „Система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав” (СОПКОАС) в съответствие със ЗВО

¹ Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков” (<http://vtu.bg>)

и в унисон с принципите, критериите и методологията за осигуряване на качеството залегнали в Европейското пространство за висше образование.

Управлението на качеството във ВТУ „Т. Каблешков“ се базира на целите поставени в изпълнение на мисията и стратегическите задачи на институцията и в съответствие с изискванията и удовлетвореността на клиентите на предлаганите образователни услуги. Обективният периодичен контрол, оценяването в сравнителна перспектива по различни критерии и показатели, отчитайки положителните и негативни тенденции в образователната, научноизследователската и международна дейност, както и във всички организационни равнища поддържат и стимулират качеството във висшето училище. Реализира се принципа на непрекъснато подобряване и осигуряване на качеството.

Всяка година резултатите от Рейтинговата система на висшите училища на България (РСВУ)² осигуряват на образователните обекти възможност за обективен периодичен контрол и комплексна оценка на качеството на учебния процес, научната дейност, учебната среда, предлаганите социално-битови и административни услуги, престижа на висшите училища и реализацията на завършилите на пазара на труда и регионалната значимост.

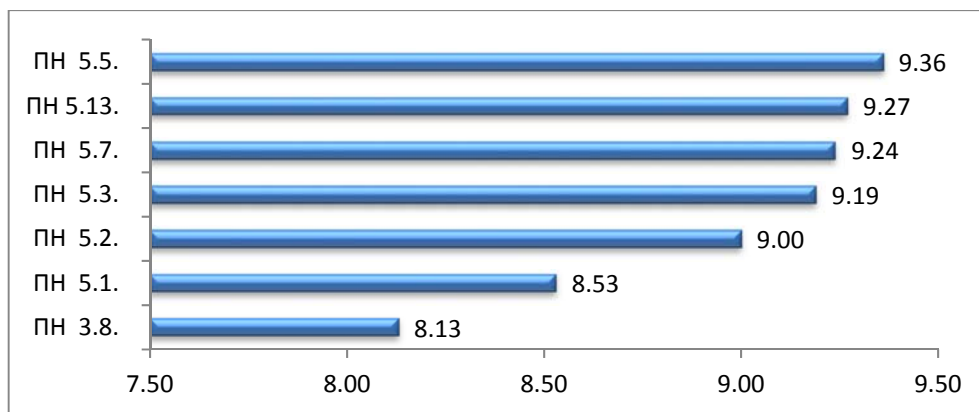
Използването на резултатите и провеждането на вътрешно-университетско оценяване по професионални направления в сравнителна перспектива, по различни критерии и показатели дава възможност на висшите училища да отчитат положителните и негативните тенденции в тях и да определят областите, в които да се постигне напредък и модернизация.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИ НА ВТУ „Т. КАБЛЕШКОВ“ ЗА 2021 ГОДИНА ОТ РЕЙТИНГОВАТА СИСТЕМА НА ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА В Р. БЪЛГАРИЯ

Рейтинговата класация на висшите училища на Р България предоставя основа за оценка на конкурентната среда в която функционират образователните институции.

ВТУ „Т. Каблешков“ провежда обучение в две области на висшето образование – 5. Технически науки и 3. Социални, стопански и правни науки, в седем акредитирани професионални направления (ПН) – 5.1.Машинно инженерство, 5.2. Електротехника, електроника и автоматика, 5.3.Комуникационна и компютърна техника, 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация, 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, 5.13. Общо инженерство, 3.8. Икономика в образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и в образователна и научна степен „доктор“. Предлага обучение в 20 бакалавърски програми, в 31 магистърски програми и 17 научни програми за ОНС „доктор“. Институционална акредитация на ВТУ „Т. Каблешков“ е за срок от шест години с оценка „9.10“. Оценки от програмните акредитации на седемте професионални направления, получени от независимия специализиран държавен орган „Националната агенция за оценяване и акредитация“ (НАОА) са представени на Фиг. 1. Пет от седемте професионални направления са с оценки в интервала 9 – 9.36, т.е. със шест годишен срок и две със срок пет години.

² Bulgarian University Ranking System (<http://rsvu.mon.bg>)

Източник: НАОА (<https://www.neaa.government.bg>)

Фиг. 1. Оценки на програмните акредитации на ВТУ „Т. Каблешков“

В таблица 1 са представени класациите на професионалните направления на ВТУ „Тодор Каблешков“ в рейтинга на висшите училища на България за 2021 г.

Таблица 1. Класации по професионални направления в РСВУ

№	Професионални направления	Брой ВУ участвали в класацията	Min/Max точки в класацията	Място на ВТУ в класацията	
1	ПН 5.1. Машинно инженерство	11	64/45	50 т.	6
2	ПН 5.2. Електротехника, електроника и автоматика	14	68/43	53 т.	5
3	ПН 5.3. Комуникационна и компютърна техника	16	74/45	50 т.	8
4	ПН 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация	7	60/42	49 т.	3
5	ПН 5.7. Архитектура, строителство и геодезия	9	66/42	52 т.	5
6	ПН 5.13. Общо инженерство	14	66/42	51 т.	4
7	ПН 3.8. Икономика	25	67/33	45 т.	12

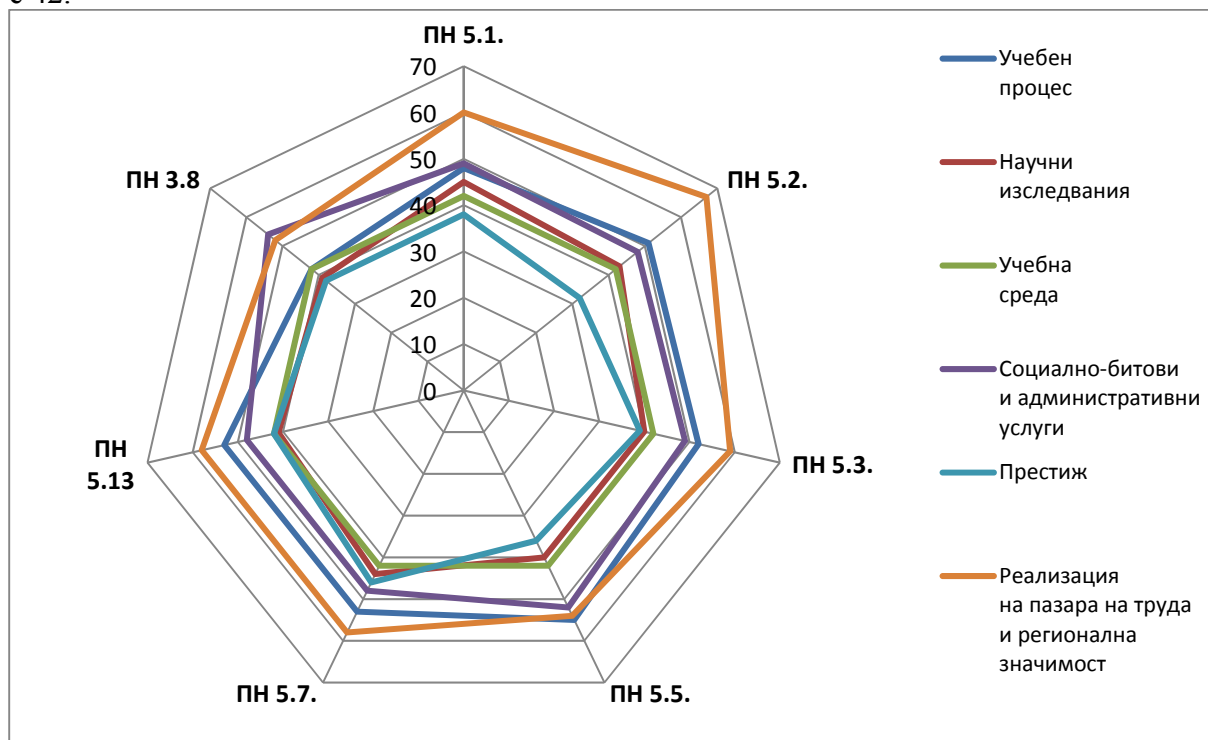
Източник: РСВУ (<http://rsvu.mon.bg>)

Данните показват, че професионалното направление 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация е с най-добър резултат, класирано е на 3 място и само една точка не е достигнала да заеме второто място. Най-голям сбор 53 точки е получило ПН 5.2. Електротехника, електроника и автоматика. Трябва да отбележим много доброто представяне на професионалните направления 5.13. Общо инженерство и 5.2. Електротехника, електроника и автоматика, заели съответно 4 и 5 място от 14 висши училища участвали в класацията.

На радарната диаграма по-долу са изобразени резултатите на професионалните направления по групи показатели. Професионално направление 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация е получило 55 точки за групата от показатели „Учебен процес“, следван от ПН 5.13. Общо инженерство и ПН 5.7. Архитектура, строителство и геодезия с по 53 точки. Най-нисък е резултатът на ПН 3.8 Икономика – 48 точки.

За групата от показатели „Научни изследвания“ с най-добър резултат е ПН 5.1. Машинно инженерство с 48 точки, ПН 5.7. Архитектура, строителство и геодезия с 47 точки, а най-нисък е резултат на ПН 3.8 Икономика, които е 39 точки.

Комплексните оценки на професионалните направления за група „Учебна среда“ е 42.

Източник: РСБУ (<http://rsvu.mon.bg>)

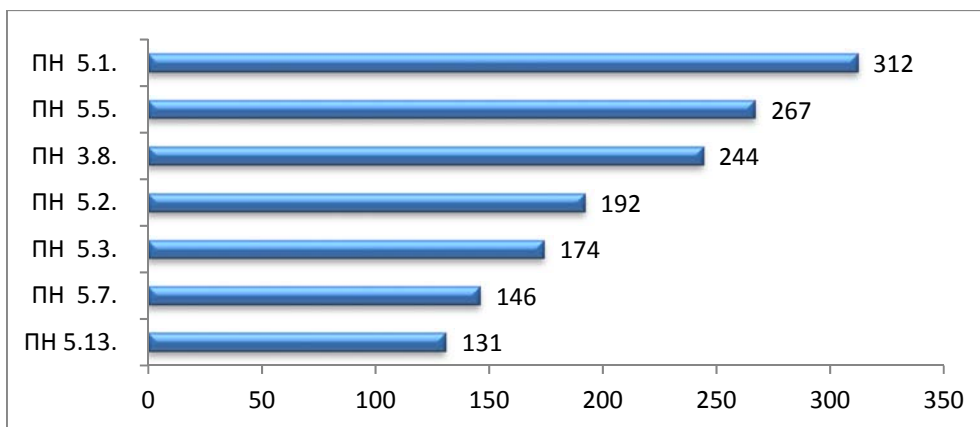
Фиг. 2. Резултати на професионалните направления на ВТУ „Т. Каблешков“ за 2021 г. по групи показатели от РСБУ

Най-висок за група „Социално-битови и административни услуги“ е резултатът на ПН 3.8. Икономика – 54 точки. Професионалните направления 5.7., 5.2. и 5.13 са със равен резултат, като са събрали 48 точки.

За група „Престиж“ най-висока е комплексната оценка на ПН 5.7. Архитектура, строителство и геодезия – 46 точки, а най-ниска – 32 точки е на ПН 5.2. Електротехника, електроника и автоматика.

Комплексната оценка за групата показатели „Реализация на пазара на труда и регионална значимост“ подрежда професионалните направления в следната последователност: ПН 5.2. Електротехника, електроника и автоматика – 67 т.; ПН 5.1. Машинно инженерство – 60 т.; ПН 5.3. Комуникационна и компютърна техника – 59 т.; ПН 5.7. Архитектура, строителство и геодезия и ПН 5.13. Общо инженерство – 58 т.; ПН 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация и ПН 3.8. Икономика с 54 точки.

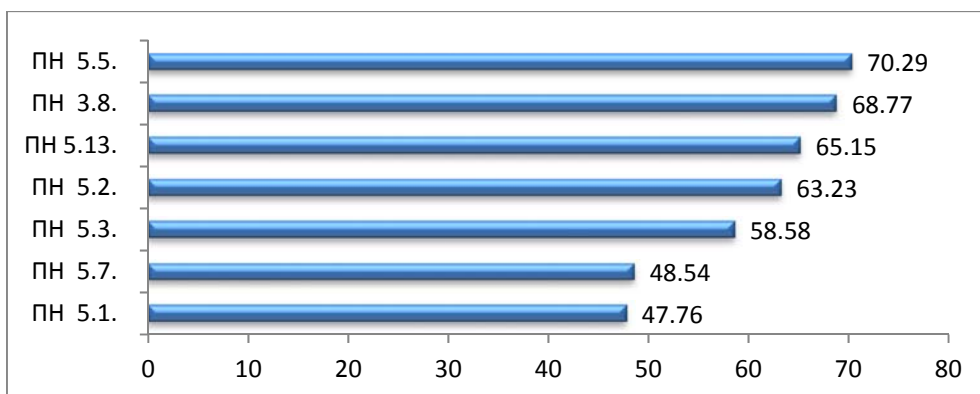
През 2021 г. малко над 56% от студентите във ВТУ „Т. Каблешков“ се обучават в три от професионалните направления, като най-голям е дялът на обучаемите в ПН 5.1. Машинно инженерство - 21.3%, 18.2% в ПН 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация и 16.6% в ПН 3.8. Икономика. Най-малък е дялът на студентите в ПН 5.13. Общо инженерство – 8.9% (Фиг.3.).

Източник: РСВУ (<http://rsvu.mon.bg>)

Фиг. 3. Брой студенти в професионалните направления на ВТУ „Т. Каблешков“ за 2021 г.

В същото време относителният дял на завършилите студенти през 2021 г. е най-голям в ПН 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация – 70.3%, в ПН 3.8. Икономика – 68.8% и 65.2% в ПН 5.13. Общо инженерство (Фиг. 4.).

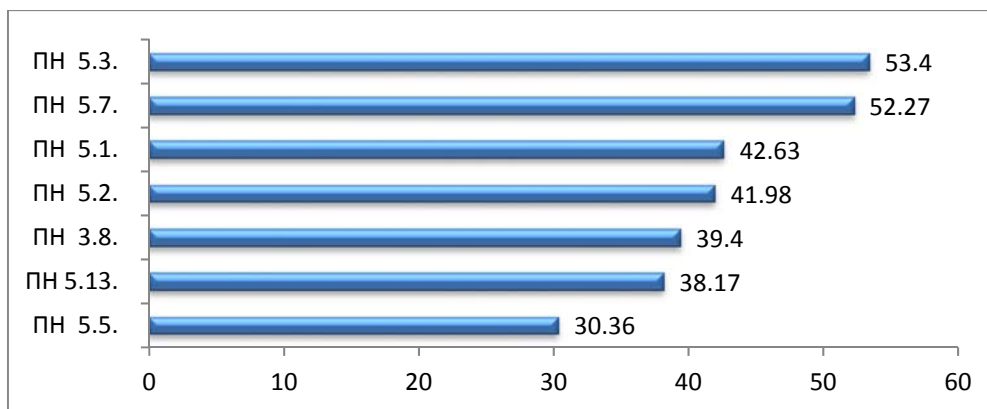

Източник: РСВУ (<http://rsvu.mon.bg>)

Фиг. 4. Относителен дял на завършилите студенти спрямо студентите последен курс по професионални направления на ВТУ „Т. Каблешков“ за 2021 г. (%)

Интерес представлява, каква е реализацията на пазара на труда на завършилите студенти по професионални направления на ВТУ „Тодор Каблешков“. За целта ще разгледаме показателите – *Приложение на придобитото висше образование и реализация по призвание; Принос към осигурителната система; Безработица сред завършилите; Облагаем доход на завършилите.*

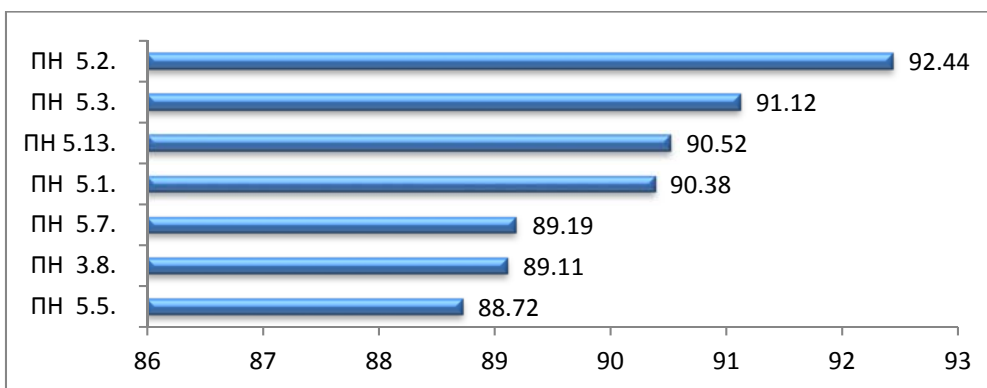
Процентът на работещите на позиция, изискваща висше образование или заемачи длъжност по призвание, сред осигурените лица, завършили обучението си във ВТУ „Т. Каблешков“ през предходните 5 години е 53.4% за ПН 5.3. Комуникационна и компютърна техника и 52.3% за ПН 5.7. Архитектура, строителство и геодезия. Най-ниска едва 30.4% е реализацията на завършилите студенти през последните 5 години в ПН 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация (Фиг. 5.).

Източник: РСВУ (<http://rsvu.mon.bg>)

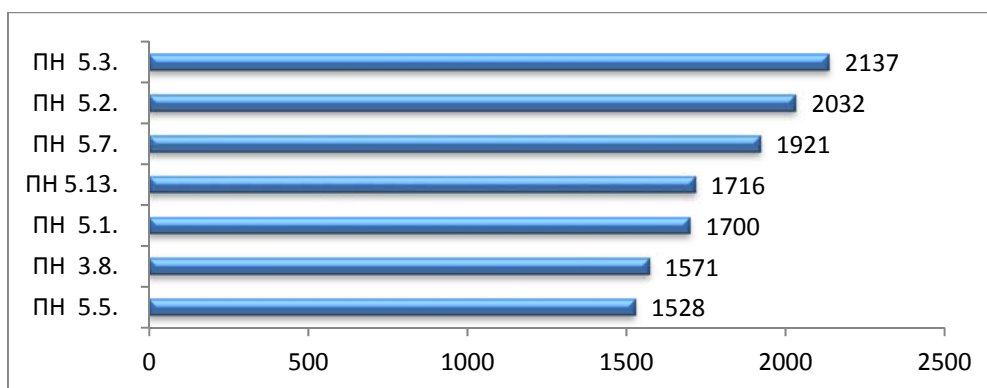
Фиг. 5. Приложение на придобитото висше образование и реализация по призвание – ВТУ „Т. Каблешков“ (%)

Процентът на социално осигурените лица в България, сред завършилите през предходните 5 години ВТУ „Т. Каблешков“ е над 88.7% за всичките седем професионални направления. Най-голям приносът към осигурителната система имат завършилите ПН 5.2. Електротехника, електроника и автоматика – 92.4%, следвани от ПН 5.3. Комуникационна и компютърна техника – 91.1% (Фиг. 6.).

Източник: РСВУ (<http://rsvu.mon.bg>)

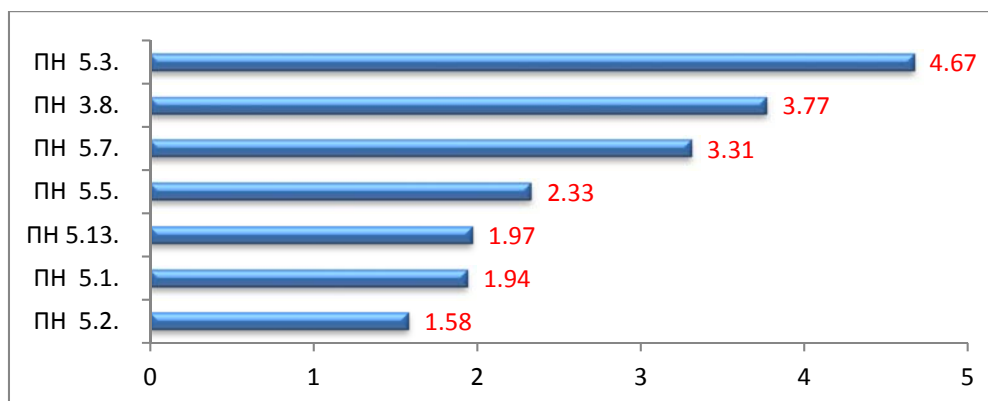
Фиг. 6. Принос към осигурителната система на завършилите студенти (%)

Източник: РСВУ (<http://rsvu.mon.bg>)

Фиг. 7. Облагаем доход на завършилите ВТУ „Т. Каблешков“

На фиг. 7 са представени средно месечните облагаеми доходи на завършилите студенти ВТУ „Т. Каблешков“ през последните 5 години. Професионалните направления 5.2. и 5.3 имат най-висок облагаем доход, над 2032 лв., най-нисък е в ПН5.5. – 1528 лв.

Източник: РСВУ (<http://rsvu.mon.bg>)

Фиг. 8. Безработица сред завършилите ВТУ „Т. Каблешков“ (%)

През 2021 г. безработицата сред завършилите през предходните 5 години е под два процента за ПН 5.2. – 1.58%, ПН 5.1. – 1.94%, ПН 5.13. – 1.57% и най-голяма при завършилите ПН 5.3 – 4.67.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Висшето транспортно училище “Тодор Каблешков” с годините се е доказал като образователна институция, предлагаща качествено обучение на студентите, докторантите и специализантите. Анализът на резултатите по отделните показатели в Рейтинговата система дава възможност за вземане на управленски решения, чрез които да се съдейства за подобряване на статуквото и постигане на по-висока ефективност на образователния процес.

ЛИТЕРАТУРА:

- [1] Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“, (<http://vtu.bg>)
- [2] BULGARIAN UNIVERSITY RANKING SYSTEM, MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE, 2017, <http://rsvu.mon.bg> BULGARIAN UNIVERSITY RANKING SYSTEM, MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE, 2021, <http://rsvu.mon.bg>
- [3] Тодорова Д., „ПОВИШАВАНЕ НА ОЦЕНКАТА НА ПРЕДЛАГАНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВЪВ ВИСШЕ ТРАНСПОРТНО УЧИЛИЩЕ „ТОДОР КАБЛЕШКОВ” И ПОСТИГАНЕ НА ФИНАНСОВА СТАБИЛНОСТ“, сп. „Механика транспорт комуникации“, бр.3/2021г., ISSN 1312-3823 (print), ISSN 2367-6620 (online)
- [4] Lambovska, M., & Todorova, D. (2021). ‘Publish and Flourish’ instead of ‘Publish or Perish’: A Motivation Model for Top-quality Publications. *Journal of Language and Education*, 7(1), 141-155. <https://doi.org/10.17323/jle.2021.11522>, <https://jle.hse.ru/article/view/11522/12743>, <https://www.elsevier.com/solutions/scopus/how-scopus-works/content/content-policy-and-selection>

**ANALYSIS OF RESULTS OF THE “T. KABLESHKOV” UNIVERISTY
OF TRANSPORT FROM THE RATING SYSTEM OF HIGHER SCHOOLS
IN THE REPUBLIC OF BULGARIA**

Nina Ivanova Gergova

ninagergova@vtu.bg

***Todor Kableshkov University of Transport
Sofia, 158 Geo Milev Str.158
THE REPUBLIC OF BULGARIA***

Key words: *higher education, professional fields, rating, quality, criteria, indicators, assessments.*

Abstract:

During the years of its development, the Todor Kableshkov Univeristy of Transport has proven itself on the educational market, both in Bulgaria and internationally in the training of specialists in the transport sector and the economy as a whole. The relationship with business gives good results related to research, student achievement and quality of education.

The main task during higher education is to successfully cope with the requirements of modern economics and the challenges of modern higher education.

The ranking of the higher schools of the Republic of Bulgaria provides a basis for assessing the competitive environment in which educational institutions operate.

The article analyzes the results of the internal university assessment in professional fields in a comparative perspective, according to various criteria and indicators. They evaluate higher education institutions, taking into account both positive and negative results. These assessments are the basis for management decisions related to the implementation of measures through which progress and modernization can be achieved.